

بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی

لیلا عبداللهی

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد پیام نور مشهد، مشهد، ایران (نویسنده مسئول)

ablayla@yahoo.com

چکیده

محقق در پژوهش فعلی به بررسی و ارزیابی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. در این مسیر؛ تعداد ۱۰۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای یک بازه زمانی هفت ساله از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ از طریق نمونه‌گیری سیستماتیک انتخاب و به استخراج داده‌های لازم و آزمون فرضیه‌های تدوین شده پرداخته شد. پس از گذر از مراحل یاد شده؛ این نتیجه حاصل شد که ارائه اطلاعات مسئولیت‌های اجتماعی بر ضعف سیستم کنترل داخلی؛ تأثیر منفی و معنادار و مدیریت سود واقعی و تعهدی بر ضعف سیستم کنترل داخلی؛ تأثیر مثبت و معنادار دارند که این یافته‌ها در انطباق با یافته‌های سرافیم و همکاران (۲۰۱۲) می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت پذیری اجتماعی، مدیریت سود، کنترل‌های داخلی

مقدمه و بیان مساله

با توجه به نگرانی عمومی در مورد پایین بودن سطح کیفیت کنترل داخلی در گزارشات مالی، کشف چگونگی اثرگذاری ویژگی های مدیر عامل بر اثربخشی فرآیندهای کنترل برای محققان، پزشکان، و حسابرسان بسیار حائز اهمیت می باشد، چراکه پیش بینی نقاط ضعف سیستم کنترل داخلی می تواند در بهبود کارایی این سیستم ها موثر بوده و نیز می توان از خصوصیات مدیر عاملان به عنوان یک شاخص مفید برای شناسایی اظهارات غلط محتمل استفاده کرد. باید دانست منظور از مسئولیت اجتماعی شرکت ها، پیوستگی و اتحاد میان فعالیت ها و ارزش های سازمان به گونه ای است که منافع کلیه ذی نفعان شامل سهامداران، مشتریان، کارکنان، سرمایه گذاران و عموم جامعه، در سیاست ها و عملکرد سازمان منعکس گردد. به عبارت دیگر سازمان باید همواره خود را جزیی از اجتماع بداند و نسبت به جامعه احساس مسئولیت داشته باشد و در جهت بهبود رفاه عمومی به گونه ای مستقل از منافع مستقیم شرکت، تلاش کند (فروغی و همکاران، ۱۳۸۷). شرکت هایی که عملکرد اجتماعی بالایی دارند تمایل بیشتری به افشای عمومی فعالیت های اجتماعی خود دارند. سطح بالای شفافیت در اطلاعات باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت و سرمایه گذاران می شود و این خود باعث کاهش ریسک می گردد (سرافیم و همکاران ۲۰۱۲). مدیریت سود زمانی رخ می دهد که "مدیران، قضاوت را در گزارشگری مالی و سازماندهی و رویداد ها دخیل می کنند تا از این طریق با تحریف گزارشات مالی، بینش و استنباط سهامداران را نسبت به عملکرد اصلی و اقتصادی شرکت و نتیجه گیری های مبتنی بر ارقام حسابداری گزارش شده، تحت تاثیر قرار دهند. مدیران اغلب به منظور گمراه ساختن سهامداران نسبت به عملکرد اقتصادی واقعی شرکت، سود را مدیریت می کنند. این مدیریت سود که از طریق دستکاری ارقام حسابداری یا دستکاری فعالیت های واقعی انجام می شود، دقت و صحت پیام رسانی سود را کاهش می دهد، ریسک و عدم اطمینان افراد برون سازمانی را افزایش می دهد و همچنین احتمالاً منجر به عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش کارایی سرمایه گذاری می گردد. مدیریت سود نه تنها عملکرد واقعی شرکت را پنهان می کند بلکه روند واقعی رشد سود و درآمد شرکت را که در پیش بینی رشد آتی شرکت مفید است نیز مخفی می سازد (مک نیکولز و استیون^۱، ۲۰۰۸). به طور کلی، مدیریت سود از دو طریق امکان پذیر است: مدیریت سود مبتنی بر ارقام حسابداری و مدیریت واقعی سود. در حالت اول مدیریت از طریق اقلام تعهدی اختیاری به آرایش ارقام حسابداری مطابق با اهداف مطلوب خود می پردازد. اما در حالت دوم، مدیریت با اتخاذ برخی تصمیمات عملیاتی و به عبارت دیگر دست کاری فعالیت های واقعی به مدیریت واقعی سود روی آورده به سود مورد نظر خویش دست می یابد. در واقع مدیریت سود، مداخله مغرضانه در فرآیند گزارشگری مالی برون سازمانی است که با هدف کسب سود غیرعادی برای سهامداران یا مدیران انجام می گیرد. سهامداران زمانی سود خواهند کرد که مدیریت سود برای انتقال اطلاعات محرمانه استفاده شود، از تجدید قراردادهای بدهی هزینه بر جلوگیری شود یا هزینه های سیاسی کاهش یابد. از سوی دیگر مدیران می توانند از مدیریت سود برای کسب سود از سهامداران استفاده کنند. این سودها می تواند به شکل افزایش پاداش یا کاهش احتمال اخراج آن ها در زمان عملکرد ضعیف باشد. از آنجا که در بسیاری از شرکت هایی که معاملات عمومی انجام می دهند تا حدی مدیریت سود وجود دارد (گراهام و همکاران^۲ ۲۰۰۵)، یافتن انگیزه های مدیریت سود و ابزارهای اعمال آن از اهمیت فراوانی بر خوردار است. انگیزه اعتبار و شهرت شخصی مدیریت، قرارداد های پاداش، هموار سازی سود، صرفه جویی و کمینه سازی مالیات، کاستن پراکندگی گزارش سود، ارائه تصویر مناسب از عملکرد شرکت، افزودن قیمت سهام و کاستن هزینه های سیاسی از جمله عواملی هستند که مدیر را به انجام

¹ McNichols & Stubben

² Graham et al.

مدیریت سود بر می‌انگیزد (لیبی و سیبرت^۳ ۲۰۰۹). در اغلب مواقع انگیزه‌های اقتصادی الزام‌آور مدیران باعث می‌شود آن‌ها دست به مدیریت سود بزنند زیرا ارزش شرکت و ثروت مالکان یا مدیران آن به سود گزارش شده وابسته است. اغلب پژوهشگران این انگیزه‌ها را به سه دسته تقسیم می‌کنند. براساس این طبقه‌بندی‌ها مدیران ممکن است برای تأثیرگذاری بر موارد زیر اقدام به مدیریت سود کنند. مدیریت سود توسط مدیران با اهداف متفاوت انجام می‌گیرد. در صورتی که مدیریت سود با اهداف فرصت طلبانه توسط مدیران انجام شود، در آن صورت شرکت‌هایی که هزینه‌های نمایندگی بیشتری دارند، مدیریت سود بالایی را نشان خواهند داد. به عبارتی دیگر، میزان مدیریت سود با شدت تضاد نمایندگی رابطه مثبتی دارد. اما در صورتی که مدیریت سود در جهت منافع شخصی مدیران نباشد، در آن صورت انتظار می‌رود که شرکت‌های دارای هزینه‌های نمایندگی بالا، از مدیریت سود پایینی برخوردار باشند، به خاطر اینکه مدیران مدیریت سود را در جهت منافع شخصی خود انجام نمی‌دهند (پرنیست، گری، سون سوک و یانگ^۴، ۲۰۰۸). از آنجا که اصول پذیرفته شده حسابداری به مدیران اختیاراتی داده است، اقلام تعهدی می‌تواند بازتاب انگیزه‌های مدیریت باشد. ادبیات مدیریت سود به بررسی کاربرد اقلام تعهدی اختیاری در محیط‌های مختلف می‌پردازد. بیشتر تحقیقات روی محیط‌هایی متمرکز شده است که فرصت طلبی مدیریت را نشان می‌دهد. اقلام تعهدی فرصت طلب هزینه نمایندگی شرکت را افزایش می‌دهد زیرا مدیریت سود برای سود شخصی رخ می‌دهد (فرانسیس و همکاران^۵، ۲۰۰۵). بنابر این می‌توان تصور کرد که هزینه‌های نمایندگی یک شرکت، تابعی از میزان اختیار یا استقلال تفویض شده به مدیریت برای انتخاب روش‌های حسابداری شرکت باشد. به هر حال ادبیات موجود موقعیت‌های مختلفی را توصیف می‌کنند که در آنها، تفویض اختیارات بیشتر به مدیریت، هزینه نمایندگی شرکت را تعدیل می‌کند. برای مثال بوون و همکاران^۶ (۱۹۹۵) عنوان کردند مقامات اجرایی می‌توانند با مدیریت سود، بر شهرت خود در بین افراد خارج از شرکت مانند مشتریان، فروشندگان و بستانکاران بیافزایند. از این رو شرکت می‌تواند به شرایط معاملاتی بهتری دست یابد. به علاوه هموار سازی سود برای کاهش آثار گردش وجه نقد موقت می‌تواند بر اهمیت و ارزش سود بیافزاید (چنی و همکاران^۷ ۱۹۹۸). در طی یک دهه گذشته، شمار بالای رسوایی‌های حسابداری در شرکت‌های معروفی همچون انرون و ورلدکام اثرات منفی جبران ناپذیری بر اقتصاد جهانی گذاشته و میزان اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به صورتهای مالی را کاهش داده است. مدیران سطح بالا ممکن است برای دستیابی به عملکرد بهتر و یا دریافت پاداش بیشتر، در صورت عدم پایش موثر و کارآمد از سوی سهامداران، از سیستم‌های کنترل داخلی استفاده نکرده و یا از نقاط ضعف این سیستم‌ها سوء استفاده کنند.

پیشینه پژوهش

برخی از مطالعات پیشین، تاثیر برخی خصوصیات خاص مدیر عاملان بر کیفیت کنترل داخلی را مورد ارزیابی و بررسی قرار داده‌اند، اما موضوع اصلی مورد بحث این مطالعات پاداش مدیر عاملان و گردش مدیران رده بالا بوده است (اشباق، کالینز، و کینی، ۲۰۰۷؛ جانسون، ۱۹۹۳). در کل، بدلیل محدود بودن اطلاعات مربوط به گزارشات کنترل داخلی، مطالعات پیشین با بکارگیری از استنباط‌های فرضی، به توصیف روابط بین خصوصیات مدیر عاملان و کیفیت کنترل داخلی پرداخته‌اند. برای از بین بردن این محدودیت پژوهشی، مطالعه حاضر به ارائه برخی شواهد تجربی دال بر وجود ارتباط معنادار بین دو متغیر سن و جبهه‌گیری مدیریت و رفتار مدیر عاملان اجرایی در روند اجرای فرآیند کنترل داخلی پرداخته است. در این مطالعه به بررسی ارتباط بین خصوصیات مدیر

3 Libby and Seybert

4 Pornsit, Gary, Soon & Young

5 Francis et al

6 Bowen et al

7 Chany et al

عاملان و انواع مختلف نقاط ضعف سیستم های کنترل داخلی که موضوع اصلی عنوان شده در مطالعات اخیر می باشد و شدت این نقاط ضعف می پردازیم (بدارد، هوتاش، و وسترن من، ۲۰۱۱ هرمانسون، کریشنان، و یه، ۲۰۰۹؛ راقنون دان و رامنا، ۲۰۰۶). این مطالعه می تواند برای حسابداران در زمان ارزیابی مخاطرات ناشی از نقاط ضعف کنترل داخلی مشتریان خود مفید واقع شوند؛ و نیز می توانند دیدگاه های سازنده و جدیدی را در اختیار قانون گذاران و حاکمان در راستای ایجاد سیاست های گزارش گری مالی در آینده قرار دهند. مدیران جبهه گیر اغلب قادر به ایجاد سیاست ها و خط و مش های می باشند که به آنها در ارتقای منافع شخصی با هزینه های سایر سهامداران کمک می کند (شلايفر و ویشنی، ۱۹۸۹؛ استالز، ۱۹۸۸). اغلب مطالعات پیشین با تمرکز بر روی سیاست های مالی شرکت همچون سیاست های سود دهی و سیاست های طراحی ساختار سهام و حتی تصمیمات عمده در اسپیناف شرکت به بررسی این موضوع پرداخته (برگر، اوفک و یرماک، ۱۹۹۷) و شواهد فراوانی دال بر وجود ارتباط بین جبهه گیری مدیریت و کیفیت کنترل داخلی ارائه کرده اند.

سوالات پژوهش

سؤال اول: آیا بین مسولت پذیری اجتماعی شرکت ها و ضعف کنترل های داخلی شرکت رابطه معناداری وجود دارد؟

سؤال دوم: آیا بین مدیریت سود تعهدی و ضعف کنترل های داخلی رابطه معناداری وجود دارد؟

سؤال سوم: آیا بین مدیریت سود واقعی و ضعف کنترل های داخلی رابطه معناداری وجود دارد؟

فرضیه های پژوهش

فرضیه اول: بین مسولت پذیری اجتماعی شرکت ها و ضعف کنترل های داخلی شرکت رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین مدیریت سود تعهدی و ضعف کنترل های داخلی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین مدیریت سود واقعی و ضعف کنترل های داخلی رابطه معناداری وجود دارد.

مدل تحلیلی پژوهش

مدل رگرسیونی جهت آزمون فرضیه های تدوین شده

$$MW = CSR + REAL\ EARN + ACCRAL + SIZE + LEVE + INDUSTRY + XEAR$$

متغیرهای پژوهش و شیوه ارزیابی آنان

در این پژوهش برای برآورد معوقات اختیاری، از مدل اقلام تعهدی طراحی شده توسط مک نیکولز استفاده می شود. وی مدل های جوینز تعدیل شده و دیچو را با یکدیگر ترکیب کرده و مدل زیر را برای برآورد اقلام تعهدی اختیاری ارائه کرده است:

$$ACC_{it}/A_{it-1} = \lambda_0 + \lambda_1 CFO_{it-1}/A_{it-2} + \lambda_2 CFO_{it}/A_{it-1} + \lambda_3 CFO_{it+1}/A_{it} + \lambda_4 \Delta REV_{it}/A_{it-1} + \lambda_5 PEE_{it}/A_{it-1} + \epsilon_{it}$$

ACC_{it} کل اقلام تعدی شرکت.

A_{it} کل دارایی های شرکت i در ابتدای سال t .

CFO_{it} گردش نقدینگی عملیات در سال t .

REV_{it} تغییرات ایجاد شده در درآمدها در سال t .

PPE_{it} اموال ناخالص، ماشین آلات و تجهیزات در شروع سال t .

برای نشان دادن مدیریت سود واقعی، از هزینه های اختیاری غیر معمول بخش تحقیق و توسعه، تبلیغات و بازاریابی، هزینه های کلی و اجرایی استفاده شده است. کاهش این هزینه ها موجب افزایش سود در پایان دوره می شود. به منظور کشف مدیریت سود از طریق هزینه های غیرعادی، از رابطه (۲) استفاده شده روچادوری (۲۰۰۶)،

ژانگ (۲۰۰۸)، یو (۲۰۰۸) و کوهن و همکاران^{۱۸} (۲۰۰۸)، نیز از این الگو برای تخمین هزینه‌های غیرعادی (ABDISEXP) استفاده کرده اند، به گونه ای که باقیمانده این الگو به عنوان معیار هزینه های اختیاری غیرعادی در نظر گرفته میشود.

$$\frac{DISEXP_{it}}{Asset_{it}} = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{1}{Asset_{it-1}} + \alpha_2 \frac{Sales_{it-1}}{Sales_{it-1}} + \varepsilon_{it}$$

DISEXP هزینه های اختیاری شرکت که از جمع هزینه های بخش تحقیق و توسعه، تبلیغات و بازاریابی، هزینه های کلی و اجرایی به دست می آید.

تفاوت بین ارقام واقعی و سطوح برآوردی الگوی فوق به عنوان سطح غیرعادی هزینه های اختیاری تلقی میگردد. مدیریت سود از طریق جریانهای نقدی عملیاتی غیرعادی:

$$\frac{CFO_{it}}{Asset_{it-1}} = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{1}{Asset_{it-1}} + \alpha_2 \frac{Sales_{it}}{Asset_{it-1}} + \alpha_3 \frac{\Delta Sales_{it}}{Asset_{it-1}} + \varepsilon_{it}$$

CFO جریانهای نقدی عملیاتی است.

* سطح غیرعادی جریانهای نقدی عملیاتی، تفاوت بین ارقام واقعی و سطح برآوردی الگوی فوق میباشد.

روش شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است که طرح آن از نوع تجربی و با استفاده از رویکرد پس‌رویدادی است. به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، از رگرسیون خطی چند متغیره که مبتنی بر داده‌های پانل و ترکیبی از سری‌های مقطعی و زمانی بوده، استفاده شده است که با استفاده از روش‌های آماری و اقتصادسنجی به بررسی تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته می‌پردازد.

روش گردآوری داده‌ها

برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای استفاده شده و اطلاعات و داده‌های مورد نیاز جهت اثبات فرضیه‌های پژوهش، از طریق مطالعه صورت‌های مالی شرکت‌های موجود در جامعه آماری گردآوری شده و از صورت‌های مالی مندرج در بانک‌های اطلاعاتی و سایت اینترنتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران استخراج شده است و برای تحلیل آنها از نرم افزارهای اس.پی.اس. اس. نسخه ۲۲ و ایویوز نسخه ۸ استفاده شده است.

روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

- استفاده از آزمون فروض کلاسیک و رگرسیون خطی چند متغیره جهت بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته،
- استفاده از روش‌های آمار توصیفی نظیر میانگین، واریانس و چارک جهت توصیف وضعیت عمومی توزیع داده‌های پژوهش،
- استفاده از آزمون‌های آماری رگرسیون، دوربین - واتسون، اف لیمر، هاسمن، اف فیشر، ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده.

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

جامعه آماری در این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ به مدت هفت سال بوده است. برای دستیابی به نتایج قابل اتکا، شرکت‌هایی که پس از سال ۱۳۸۹ وارد بورس شده یا در طی دوره پژوهش از بورس خارج شده‌اند در جامعه آماری قرار نگرفتند. افزون بر این، برای حصول به نمونه آماری مطلوب از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. لذا، جامعه آماری با استفاده از شرایط و محدودیت‌های زیر تعدیل شده است:

- ۱- شرکت‌های نمونه در طی این دوره، هفت ساله عضویت خود را در بورس اوراق بهادار حفظ کرده باشند.
  - ۲- شرکت‌های نمونه دارای سال مالی منتهی به پایان ۲۹ اسفند باشند (به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه).
  - ۳- داده‌های متغیرهای پژوهش برای شرکت‌های مورد نظر قابل دسترس باشد.
  - ۴- شرکت‌ها در طول دوره بررسی، تغییر سال مالی نداشته باشند.
  - ۵- شرکت‌ها جزء بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری و هلدینگ و لیزینگ نباشد، زیرا نحوه گزارشگری مالی و ماهیت درآمدها و هزینه‌ها در آنها متفاوت است.
- کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۵ ۴۹۸
- شرکت‌هایی که سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه هر سال نمی‌باشد. ۸۱
- شرکت‌هایی که عضویت هفت ساله خود را در بورس حفظ ننموده‌اند. ۷۶
- شرکت‌هایی که اطلاعات مالی آنها برای سنجش متغیرها کافی نبوده است. ۸۳
- شرکت‌هایی که در دوره مورد بررسی، سال مالی خود را تغییر داده‌اند. ۷۴
- شرکت‌هایی که جزو بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، واسطه‌گری، بیمه و هلدینگ بوده‌اند. ۷۷
- کل شرکت‌هایی که فاقد شرایط نمونه‌گیری بودند. (۳۸۸)
- نمونه آماری ۱۰۷

یافته‌های پژوهش

بررسی آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در نگاره زیر نشان داده شده است.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در دوره مورد بررسی

متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشی‌دگی	مشاهدات
CSR	۱۵.۰۰۰	۱۴.۰۰۰	۳۲.۰۰۰	۹.۰۰۰	۲.۳۰۵	۴.۰۲۰	۳.۸۲۳	۷۴۹
INDUSTRY	۰.۸۳۶	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰۰	۱.۵۸۸	-۲.۴۸۵	-۱.۸۴۶	۷۴۹
XEAR	۴.۴۶۶	۴.۶۱۵	۵.۲۲۰	۴.۲۹۰	۳.۲۰۳	۲.۴۳۷	۴.۳۳۰	۷۴۹
SIZE	۱۵۸.۰۴	۱۵.۷۳۳	۲۲۸.۴۶	۱۱.۳۶۸	۲۸۷.۰	۰.۵۴۰	۳.۹۰۴	۷۴۹
ACCRUAL	۰.۱۵۸	۰.۱۸۵	۰.۵۸۵	۰.۰۵۹	۳.۶۶۰	-۲.۵۸۵	-۱.۹۸۴	۷۴۹
REALEARN	۰.۴۱۸	۰.۳۷۲	۰.۹۱۶	۰.۱۵۹	۴.۵۸۵	۴.۱۶۰	۲.۶۵۸	۷۴۹
MW	۰.۳۳۳	۰.۵۰۰	۰.۸۳۳	۰.۱۶۷	۲.۶۴۵	-۱.۵۸۵	-۱.۶۵۶	۷۴۹
LEVE	۰.۶۲۶	۰.۶۶۱	۰.۹۰۹	۰.۲۲۵	۰.۲۲۴	-۰.۷۱۱	-۲.۷۱۱	۷۴۹

جامعه آماری مشتمل بر ۷۴۹ مشاهده حاصل از بررسی اطلاعات ۱۰۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشند. بر اطلاعات نگاره فوق؛ مشخص می‌گردد که میانگین افشای اطلاعات مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های نمونه برابر ۱۵ بوده و بعلاوه بزرگتر بودن این عدد از عدد میانه (۱۴)، وجود چولگی به راست اثبات می‌گردد. عدد انحراف معیار متغیر مذکور (۲.۳۰۵) بیانگر این مطلب است که پراکندگی بسیار زیادی وجود نداشته و فاصله حد بالا و پایین آن؛ خیلی زیاد نیست.

آزمون نرمال بودن جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش

پیش فرض آنکه آزمون‌های آماری، نتایج صحیحی را تبیین نمایند، کسب اطمینان از نرمال بودن داده‌ها ضروری می‌باشد. بدین منظور، برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون جارک - برا در محیط نرم افزاری ایویوز استفاده شده است. توزیع آماری آزمون مذکور بصورت زیر است:

جملات خطای مدل فرضیه پژوهش دارای توزیع نرمال است: H_0

حالات خطای مدل فرضیه پژوهش دارای توزیع نرمال نیست: H_1

نتایج آزمون مذکور در نگاره زیر ارائه شده است.

نتایج آزمون نرمال بودن جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش

مدل	نماد	آماره جارک برا	سطح معنی‌داری
پسماند مدل فرضیه‌ها	RESIDUAL01	۱۵,۵۷۹	۰,۰۷۷

با توجه به آنکه مقدار احتمال آماره جارک - برای بیشتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش، دارای توزیع نرمال است.

بررسی پایایی متغیرهای پژوهش

پایایی به این معناست که میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان، و کوواریانس آنها، در بین سال‌های مختلف، ثابت بوده است. بدین منظور، از آزمون لوین، لین و چو^۸ استفاده شده و نتایج آزمون مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است. توزیع آماری آزمون مذکور بصورت زیر است:

داده‌ها پایا نیستند: H_0

داده‌ها پایا هستند: H_1

نتایج آزمون پایایی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد	آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
ضعف کنترل داخلی	MW	-۶۱,۳۶۶	۰,۰۰۰۰
مسئولیت اجتماعی	CSR	-۵۵,۰۵۱	۰,۰۰۰۰
مدیریت سود واقعی	REALEARN	-۵۱,۹۳۶	۰,۰۰۰۰
مدیریت سود تعهدی	ACCRUAL	-۱۴,۰۱۵	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	-۱۹,۹۳۶	۰,۰۰۰۰
اهرم مالی	LEVE	-۲۱,۰۲۱	۰,۰۰۰۰
عامل صنعت	INDUSTRY	-۴۵,۷۱۴	۰,۰۰۰۰
عمر شرکت	XEAR	-۹۸,۱۹۵	۰,۰۰۰۰

بر اساس نتایج بدست آمده، این نتیجه حاصل شد که متغیرهای پژوهش در دوره بررسی، پایا بوده‌اند. زیرا احتمال آماره آزمون لوین، لین و چو در تمامی متغیرها، کمتر از سطح خطای ۵٪ بوده است.

بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش

نتایج بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش در نگاره زیر نشان داده شده است. چنانچه تلورانس^۹ کوچکتر از ۰/۲ یا مقدار عامل تورم واریانس^{۱۰} در بازه یک تا پنج قرار نگیرد، در آن صورت می‌توان نتیجه گرفت همخطی محتمل است.

بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش

آماره‌های همخطی		متغیرهای مستقل و کنترلی	
عامل تورم واریانس	تلرانس	نماد	نام متغیر
۲,۴۶۳	۰,۴۰۶	CSR	مسئولیت اجتماعی
۲,۴۳۳	۰,۴۱۱	REALEARN	مدیریت سود واقعی

8 Levin, Lin & Chu

9 Tolerance

10 VIF

آماره‌های همخطی		متغیرهای مستقل و کنترلی	
عامل تورم واریانس	تلرانس	نماد	نام متغیر
۲,۴۱۰	۰,۴۱۵	ACCRUAL	مدیریت سود تعهدی
۲,۰۱۶	۰,۴۹۶	SIZE	اندازه شرکت
۲,۲۱۲	۰,۴۵۲	LEVE	اهرم مالی
۲,۳۹۲	۰,۴۱۸	INDUSTRY	عامل صنعت
۲,۲۵۲	۰,۴۴۴	XEAR	عمر شرکت

با توجه به آنکه مقدار تلرانس در همه متغیرها، بیشتر از ۰/۲ بوده و مقدار عامل تورم واریانس کمتر از پنج قرار می‌باشد، لذا می‌توان نتیجه گرفت که میان متغیرهای مذکور، همخطی وجود ندارد.

آزمون واریانس ناهمسانی

در پژوهش حاضر، برای تشخیص واریانس ناهمسانی از آزمون وایت^{۱۱} استفاده شده است و نتایج در نگاره زیر بیان شده است. توزیع آماری آزمون مذکور بصورت زیر است:

H_0 : همسانی واریانس:

H_1 : ناهمسانی واریانس:

نتایج بررسی واریانس ناهمسانی

نام آزمون	فرضیه	آماره وایت	درجه آزادی	احتمال آماره وایت
وایت	کلیه فرضیه‌ها	۳,۱۱۰	(۴,۷۱۱)	۰,۰۸۱۵

نتایج به دست آمده حاکی از آن است مقدار احتمال آزمون مذکور، بیشتر از سطح خطای ۰/۰۵ است، لذا حاکی از همسانی واریانس بوده و ملاحظه شد که مشکل ناهمسانی واریانس وجود ندارد.

آزمون اف لیمر و هاسمن

قبل از آزمون فرضیه‌های پژوهش، به انتخاب الگوی رگرسیونی مناسب پرداخته شده است. در مرحله نخست، با استفاده از آزمون اف لیمر، به انتخاب الگوی داده‌های تلفیقی در برابر داده‌های تابلویی پرداخته شده است. فرض‌های مربوط به این آزمون بصورت زیر تبیین می‌گردند:

H_0 : پذیرش داده‌های تلفیقی

H_1 : پذیرش داده‌های تابلویی

نتیجه آزمون مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

انتخاب الگوی داده‌های تابلویی در مقابل داده‌های تلفیقی در فرضیه‌های پژوهش

نام آزمون	فرضیه	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
اف لیمر	کلیه فرضیه‌ها	۱۰,۸۶۱	(۱۷۵,۷۱۵)	۰,۰۰۰۰

بر طبق داده‌های نگاره فوق، مقدار احتمال آماره اف لیمر، کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می‌باشد. لذا الگوی مناسب برای فرضیه‌های پژوهش، استفاده از روش داده‌های تابلویی می‌باشد.

به دلیل انتخاب مدل داده‌های تابلویی در برابر داده‌های تلفیقی، به منظور انتخاب الگوی اثرات ثابت در برابر الگوی تصادفی، جهت انجام رگرسیون داده‌های ترکیبی، از آزمون هاسمن استفاده شده است. فرض‌های مربوط به این آزمون بصورت زیر تبیین می‌گردند:

H_0 : استفاده از روش اثرات تصادفی

H₁: استفاده از روش اثرات ثابت

نتیجه آزمون مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

انتخاب الگوی اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی در فرضیه‌های پژوهش

نام آزمون	فرضیه	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
هاسمن	کلیه فرضیه‌ها	۱۳,۸۶۱	۷	۰,۰۰۰۰

همانگونه که مشخص است، مقدار احتمال آماره آزمون هاسمن کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد. لذا استفاده از الگوی ثابت در برابر الگوی اثرات تصادفی در فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌گردد.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه‌های مذکور در نگاره زیر به نمایش گذاشته شده است.

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه‌های پژوهش

متغیرها	آماره‌ها	نماد	ضرایب رگرسیونی	مقدار آماره تی	احتمال آماره تی
مقدار ثابت		C	-۰,۰۰۵۱	-۰,۲۷۱۶	۰,۷۸۶۰
مسئولیت اجتماعی		CSR	-۰,۶۷۷۱	-۱۲,۰۵۳	۰,۰۰۰۰
مدیریت سود واقعی		REALEARN	۹,۳۱۶۲	۹,۹۹۵۳	۰,۰۰۰۰
مدیریت سود تعهدی		ACCRUAL	۰,۶۷۶۴	۱۲,۰۷۱۳	۰,۰۰۰۰
اندازه شرکت		SIZE	۰,۰۰۰۱	۰,۰۶۶۰	۰,۹۴۷۴
اهرم مالی		LEVE	-۰,۰۰۸۳	-۱,۰۸۴۰	۰,۲۷۸۷
عامل صنعت		INDUSTRY	-۰,۶۱۳۷	-۶,۲۸۴۴	۰,۰۰۰۰
عمر شرکت		XEAR	۰,۰۰۰۲	۰,۱۰۴۴	۰,۹۱۶۸
ضریب تعیین	ضریب تعیین شده	دوربین واتسون	آماره اف	احتمال آماره اف	
۰,۶۸	۰,۶۳	۲,۰۳	۷,۳۴۶	۰,۰۰۰۰	

بر اساس مندرجات نگاره فوق در می‌یابیم که:

*بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و ضعف کنترل‌های داخلی شرکت رابطه منفی و معناداری وجود دارد. زیرا ضمن منفی بودن علامت ضریب رگرسیونی (-۰,۶۷۷۱) سطح معنی‌داری آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد که یافته‌های فوق در راستای فرضیه اول بوده و حاکی از تأیید آن دارد.

*بین مدیریت سود تعهدی و ضعف کنترل‌های داخلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. زیرا ضمن مثبت بودن علامت ضریب رگرسیونی (۰,۶۷۶۴) سطح معنی‌داری آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد که یافته‌های فوق در راستای فرضیه دوم بوده و حاکی از تأیید آن دارد.

*بین مدیریت سود واقعی و ضعف کنترل‌های داخلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. زیرا ضمن مثبت بودن علامت ضریب رگرسیونی (۹,۳۱۶۲) سطح معنی‌داری آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد که یافته‌های فوق در راستای فرضیه سوم بوده و حاکی از تأیید آن دارد.

*بر اساس ضریب تعیین تعدیل شده مدل، حدود ۶۳٪ تغییرات متغیر وابسته، ضمن توجه به تأثیر متغیرهای کنترلی، توسط تغییرات متغیرهای توضیحی که در مدل مذکور پیش بینی شده بود، قابل توضیح است.

* برای بررسی خود همبستگی میان متغیرهای پژوهش از آزمون دوربین - واتسون استفاده شده است که چون مقدار آن در بازه بهینه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، بیان کننده این مطلب است که همبستگی بین واریانس جملات خطا دارای تأثیر گذاری جدی نبوده؛ دارای استقلال بوده و فرض وجود خودهمبستگی میان متغیرها، رد می‌گردد.

* در نهایت به منظور بررسی معنادار بودن مدل، از آزمون اف استفاده شد و چون احتمال آماره آزمون مذکور (۰,۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، معنادار بودن رگرسیونی برازش شده تأیید می‌گردد؛ بعبارت دیگر؛ کلیت رگرسیون بصورت خطی، قابل اعتماد است.

خلاصه پژوهش

نتایج کلی حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش، بشرح اطلاعات مندرج در نگاره زیر می‌باشد.

خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش

ردیف	فرضیه‌ها	نوع رابطه	معنی دار بودن یا نبودن	نتیجه آزمون فرضیه
۱	فرضیه اول: بین مسولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و ضعف کنترل‌های داخلی شرکت رابطه معناداری وجود دارد.	منفی	معنادار	تأیید فرضیه
۲	فرضیه دوم: بین مدیریت سود تعهدی و ضعف کنترل‌های داخلی رابطه معناداری وجود دارد.	مثبت	معنادار	تأیید فرضیه
۳	فرضیه سوم: بین مدیریت سود واقعی و ضعف کنترل‌های داخلی رابطه معناداری وجود دارد.	مثبت	معنادار	تأیید فرضیه

پیشنهادات

پیشنهادات مبتنی بر یافته‌های پژوهش

* به مدیران واحدهای تجاری پیشنهاد می‌گردد که از طریق افشای بیشتر اطلاعات مختلف مرتبط با ابعاد مختلف مسئولیت اجتماعی بعد اطلاعات مربوط به روابط کارکنان (شامل اطلاعات مرتبط با سلامت محیط کارکنان، آموزش کارکنان، مزایای کارکنان، مشخصات کارکنان، مالکیت سهم کارکنان، ایمنی و بهداشت کارکنان، اطلاعات مربوط به مشارکت اجتماعی (شامل اطلاعات مرتبط با برنامه اهدا وجه نقد، برنامه خیریه، برنامه بورس تحصیلی، حامیان مالی برای فعالیت ورزشی، حامیان غرور ملی، پروژه های عمومی)، اطلاعات مربوط به تولید (شامل اطلاعات ایمنی محصول، کیفیت محصول (ایزو ۹۰۰۰)، توسعه محصول و خدمات پس از فروش)، اطلاعات مربوط به محیط زیست کنترل آلودگی هوا (شامل اطلاعات برنامه پیشگیری و جبران خسارت، حفاظت و استفاده از محصولات ناشی از بازیافت و جایزه در زمینه محیط زیست)؛ موجبات بهبود سیستم کنترل‌های داخلی را فراهم آورند.

* به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌گردد که واحدهای هدف سرمایه‌گذاری را بر اساس میزان افشای اطلاعات مرتبط با سلامت محیط کارکنان، برنامه اهدا وجه نقد، آموزش کارکنان، برنامه خیریه، مزایای کارکنان، برنامه بورس تحصیلی، حامیان مالی برای فعالیت ورزشی، مشخصات کارکنان، مالکیت سهم کارکنان، حامیان غرور ملی، ایمنی و بهداشت کارکنان، پروژه های عمومی، ایمنی محصول، کنترل آلودگی هوا، کیفیت محصول (ایزو ۹۰۰۰)، برنامه پیشگیری و جبران خسارت، توسعه محصول، حفاظت و استفاده از محصولات ناشی از بازیافت، خدمات پس از فروش و جایزه در زمینه محیط زیست رتبه‌بندی نموده و انجام فعالیت‌های سرمایه‌گذاری را در واحدهایی انجام دهند که دارای افشای بیشتر اطلاعات مسئولیت اجتماعی باشند؛ زیرا به تبع این امر؛ در اینگونه واحدها، کیفیت کنترل‌های داخلی در سطح بالایی خواهد بود.

* به مراجع استانداردگذاری سازمان بورس پیشنهاد می‌گردد که از طریق تدوین دستورالعمل‌ها و الزامات لازم در جهت شناسایی اطلاعات مسئولیت اجتماعی؛ موجبات بهبود کنترل‌های داخلی را فراهم آورند.

پیشنهادات برای پژوهش‌های آتی

* بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی به تفکیک صنایع،

* بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی؛ تحت تأثیر حجم معاملات با اشخاص وابسته،

* بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی؛ تحت تأثیر هزینه‌های سیاسی،

* بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی؛ تحت تأثیر دستورالعمل ماده ۱۰ حساب‌برسان متعمد سازمان بورس ایران،

* بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و مدیریت سود بر کیفیت کنترل‌های داخلی؛ تحت تأثیر بحران‌های مالی.

محدودیت‌های پژوهش

پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بشرح زیر بود:

* عدم استاندارد مدون و مشخص برای سنجش اطلاعات مسئولیت‌های اجتماعی از اصلی‌ترین محدودیت‌های پژوهش بود.

* تعداد زیاد شرکت‌های فاقد اطلاعات بر اساس نمونه‌گیری انجام شده، یکی دیگر از اصلی‌ترین محدودیت پژوهش حاضر بود که ممکن بود با در دست بودن اطلاعات مالی آنها و دخالت اثرات آن در تجزیه و تحلیل آماری، نتایج حاصله با نتایج فعلی متفاوت می‌بود.

* برای سنجش افشای اطلاعات مسئولیت‌های اجتماعی؛ از ۲۰ فاکتور استفاده شد؛ در حالیکه فاکتورهای دیگری نیز در جهت سنجش متغیر مذکور وجود داشت که ممکن بود با بکارگیری آنان، نتایج حاصله با نتایج فعلی متفاوت می‌بود.

منابع فارسی

ابراهیمی کردلر، علی؛ ذاکری، حامد. (۱۳۸۸). بررسی مدیریت سود با استفاده از فروش دارایی‌ها. فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال اول، شماره ۳، ۱۲۲-۱۳۵.

ارجمند تژاد، عبدالمهدی (۱۳۸۵). چارچوبی برای نظام‌های کنترل داخلی در واحدهای بانکی. انتشارات کمیته نظارت بر بانکداری بال مستقر در بانک تسویه حساب‌های بین‌المللی، گروه مطالعاتی بانکی و اعتباری، مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری، صص ۶۴-۱.

آستا، سهراب. (۱۳۹۰). بررسی رابطه ساختار مالکیت و مدیریت سود. پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۳ (۸۱۲)، صص ۹۳-۱۰۶.

اعتمادی، حسین و فرج زاده دهکردی، حسن (۱۳۹۱). تاثیر مدیریت سود و ساختار سرمایه بر محافظه کاری سود. فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی ۱۹-۱، و حسابرسی سال ۴، شماره ۱۳، صص ۱۹-۱.

انصاری، عبدالمهدی؛ خورشیدی، علیرضا و شیرزاد، علی (۱۳۹۳). بررسی تاثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و واقعی سود بر نقدشوندگی سهام و ارزش شرکت. فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۳ (۱۱)، ۴۱-۵۳.

بهارمقدم، مهدی؛ حسنی فرد، حبیبه. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین رویدادهای مالی واقعی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال دوم، شماره ۶، ۱۳۶-۱۶۰.

پور حیدری، امید، همتی، داود. (۱۳۸۳). بررسی اثر قراردادهای بدهی، هزینه‌های سیاسی، طرح‌های پاداش، و مالکیت بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، سال یازدهم، شماره ۳۶.

تابش، زهرا. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر عدم تقارن اطلاعاتی و مالکیت صندوق‌های سرمایه‌گذاری بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، دانشکده مدیریت و حسابداری.

جان‌جانی، رضا، خدادادی، ولی. (۱۳۸۰). بررسی رابطه مدیریت سود و سودآوری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، سال سوم، شماره اول، شماره پیاپی (۷)، ص ۷۷-۹۶.

جعفری، محمدرضا. (۱۳۷۲). تئوری حسابداری اجتماعی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، ۷۸-۸۹. حساس یگانه، یحیی و تقی نتایج ملک‌شاه، غلامحسین (۱۳۸۵) "رابطه گزارش کنترل‌های داخلی با تصمیم‌گیری استفاده کنندگان"، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۱۴، صص ۴۴-۱.

حساس یگانه، یحیی. (۱۳۹۳). مبانی نظری مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و پارادایم تحقیقاتی آن در حرفه حسابداری، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۲۲.

حسینعلیزاده، علی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه مسئولیت اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد حسابداری. مؤسسه آموزش عالی رجا قزوین.

حمزه، محمد. (۱۳۹۳). رابطه مسئولیت اجتماعی شرکت با اجتناب مالیاتی. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی دانشکده اقتصاد و مدیریت گروه حسابداری.

خوش طینت، محسن و راعی، حمید. (۱۳۸۳). تأثیر ارائه اطلاعات حسابدار اجتماعی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۷، ۷۳-۹۲.

داوری نژاد مقدم قوچانی، اعظم ۱۳۸۹ "بررسی رابطه بین مدیریت سود واقعی و مدیریت سود حسابداری به منظور هموارسازی سود در شرکت‌ها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران." پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران.

دریانی، علی. (۱۳۸۵). بررسی مدیریت سود در زمان عرضه اولیه سهام به عموم در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۵، صص ۳-۲۳.

دستگیر، محسن و حسینی، سید احسان. (۱۳۹۲). مروری جامع بر مدیریت سود. فصل‌نامه مطالعات حسابداری و حسابرسی. ذوالنور، سیدحسین. (۱۳۷۴). مقدمه‌ای بر روش‌های اقتصاد سنجی. چاپ اول، شیراز، انتشارات دانشگاه شیراز.

رحمان سرشت، حسین، (۱۳۷۷): تئوری‌های سازمان و مدیریت، جلد اول، تهران، مؤسسه انتشارات فرهنگی فن و هنر. روانشاد، محمودرضا. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر افزایش اهرم مالی بر چرخه عمر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه - دانشکده علوم انسانی.

روزبهان، محمود. (۱۳۷۸). تئوری اقتصاد کلان ۱؛ تهران. نشر تابان. زارع چاهوکی، محمد. (۱۳۹۳). ارزیابی رابطه بین مسئولیت اجتماعی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان.

زارعی، حسین (۱۳۸۱) "بررسی توصیفی تحلیلی نقاط ضعف کنترل‌های داخلی شرکت‌ها"، مجله حسابدار، شماره ۱۴۷، صص ۱-۴.

سرمد، زهره، بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۷۶). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران، مؤسسه نشر آگه. شعری، صابر و آذین فر، کاوه (۱۳۸۶) "سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و کنترل‌های داخلی"، نشریه حسابدار، شماره ۱۸۴، صص ۱-۹.

طالبی، رضا. (۱۳۹۳). ارزیابی نوع مدیریت سود و بررسی اثر ساختار مالکیت و اندازه شرکت بر روی مدیریت سودآوری آتی. پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، دانشکده مدیریت گروه حسابداری.

عباسی نژاد، حسین. (۱۳۸۰). اقتصادسنجی (مبانی و روش ها). تهران، چاپ اول، انتشارات دانشگاه تهران.

فرج الهی، آرزو. (۱۳۹۳)، مطالعه رابطه بین مسئولیت اجتماعی و حاکمیت شرکتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، پایان نامه کارشناسی ارشد.

فرقاندوست حقیقی، کامبیز. هاشمی، سید عباس. فروغی دهکردی، امین. (۱۳۹۳). "مطالعه رابطه مدیریت سود و امکان تقلب در صورتهای مالی شرتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" دانش حسابرسی، شماره ۵۶، صص ۱۴۴-۱۶۵

قربانی محمد، ارزیابی مدیریت از کنترل های داخلی، فصلنامه حسابداری رسمی، شماره ۱۲، سال چهارم، بهار ۱۳۸۶. محمدی جمال، اصول حسابرسی، انتشارات رسپینا، چاپ اول، ۱۳۸۷

کاشانی پور، محمد و احمدپور، احمد و باقرپور، محمد. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین سهامداران نهادی کوتاه مدت و بلندمدت و مدیریت سود فزاینده شرکت ها. مجله دانش حسابداری (سال اول)، شماره ۳، صص ۷-۲۹.

کریمی زند، ساناز. (۱۳۸۶). بررسی ارتباط بین هموارسازی سود با اندازه شرکت و نوع صنعت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. نشریه اقتصاد. بررسی های حسابداری و حسابرسی. شماره ۴۷، صص ۸۳-۱۰۰.

گجراتی، دموادار. (۱۳۹۲). مبانی اقتصادسنجی. ترجمه مهدی ابریشمی، انتشارات نگاه دانش، تهران، دوره دهم.

مجتهدزاده، ویدا و طبقیان، فرناز. (۱۳۸۹). مسئولیت اجتماعی شرکت و کاهش فقر: شاخص های عملکرد اجتماعی و نقش انگیزه در بکارگیری آنها.

مرتضوی، سعید، ناصر پور، آزاد، امیر رضوی، پگاه، صادقی مقدم، معصومه. (۱۳۹۳). بررسی نقش تعدیل گری متغیر اهمیت مسئولیت اجتماعی بر رابطه بین مسئولیت اجتماعی و تعهد سازمانی. مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد.

مشایخی، بیتا؛ مهرانی، ساسان. کاوه و کرمی، غلامرضا. (۱۳۸۹). نقش اقلام تعهدی اختیاری در مدیریت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، سال دوازدهم، ش ۴۲.

معزز قره باغ، امیر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین کیفیت سود و هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با تأکید بر عدم تقارن اطلاعاتی. پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز.

میریان، علی. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر فقدان سیستم کنترل داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی در صنایع نفتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد امیدیه، دانشکده علوم انسانی، گروه حسابداری.

نعمت پژوه، ابراهیم " (۱۳۸۱) نارسایی ها و موانع استقرار کنترل داخلی"، نشریه حسابداری، شماره ۱۵۱.

وفادار، عباس، (۱۳۹۱)، "دستورالعمل کنترل داخلی بورس اوراق و بهادار"، www.irbourse.com

هاشمی، ابوالقاسم و روزبهان، محمود. (۱۳۹۲). اقتصاد مدیریت. تهران، انتشارات تابان، چاپ هفتم.

یزدانی، آمنه. (۱۳۸۵). بررسی نقش ترازنامه در محدود کردن مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء (س).

یعقوب نژاد، احمد. (۱۳۹۱). ارائه الگو برای اندازه گیری مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت، شماره (۵) ۱۲، صص ۱-۱۶.

منابع لاتین

Ajinkga, B. Bhojraj, s. And Sengapta, P.(2015).The association between outsider directors and institutional management earning forecast. Jornal of accounting research, 43, 343-376.

- Ali , A chen , T Radhakrishnan, S (2007)." Corporate disclosures by family firms". journal of accounting and economics vol, 44. pp238-286
- Andreas, andrikopoulos.(2014).corporate social responsibility reporting in financial institutions: evidence from Euronext. Journal of Accounting and Economic.
- Balsam ,S E bartov and C. marquardt(2002). " accruals management, Investor Sophistication , and equity Valuation : Evidence from 10Q filings". Journal of Accounting research , vol, 40 No 4. PP987-1012.
- Balsam, S, Bartov, E, Marquardt, Ibrahim, N.(2013).Accruals management, investor sophistication and equity valuation: Evidence from IOQ filings. Working paper.
- Balsam. Steven, Wei Jiang, Bo Lu .(2012). Equity Incentives and Internal Control Weaknesses November 15, NO 48., PP.1-34.
- Baltaci. Mustafa and Serdar Yilmaz.(2006).Keeping an Eye on Sub-national Governments: Internal Control and Audit at Local Levels, world Bank Institute, Washington.D.C,PP1-35.
- Berger, P. G., Ofek, E., & Yermack, D. L. 1997. Managerial entrenchment and capital structure decisions. The Journal of Finance, 52: 1411–1438.
- Bernard, M. and S. Mullainathan, Ajmad. M.(2013).Enjoying the quiet life? Corporate governance and managerial preferences. Journal of Political Economy 111, 1043.
- Bevan, A and Jo Danbolt.(2011).Capital Structure and its Determinants in the uk A Decompositional Analysis. Applied Financial Economics vol, 12, issue3.
- Bizjak, J. M., Lemmon, M. L., & Naveen, L. 2009. Does the use of peer groups contribute to higher pay and less efficient compensation? Journal of Financial Economics, 90: 152–168.
- Bluedorn, A. C. 1982. A unified model of turnover from organizations. Human Relations, 35: 135–153.
- Boeker,W. & Goodstein, J. 1993. Performance and successor choice: The moderating effects of governance and ownership. Academy of Management Journal, 36: 172–186.
- Bowen, R Ducharme, L Shores(1995). " stakeholders implicit claims and accounting method choice". journal of accounting and economics vol,20. pp255-295.
- Brown .Kareen E., Jee-Hae Lim .(2012).The Effect of Internal Control Deficiencies on the Usefulness of Earnings in Executive Compensation. University of Waterloo., NO13, PP1-13.
- Brown, S., S. A. Hillegeist And K. Lo .(2009).The Effect of Earnings Surprises on Information Asymmetry, Journal of Accounting And Economics 55,PP: 208-225.
- Burgstahler ,D. and I. Dichev. (1997). “Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses.” Journal of Accounting and Economics, Vol, 24. pp. 99-126.
- Chan, K. C., Farrell, B. R., & Lee, P. 2008. Earnings management of firms reporting material internal control weaknesses under section 404 of the Sarbanes-Oxley Act. Auditing: A Journal of Practice & Theory, 27: 161–179.
- Chang, Richard, Michael. Firth & Jeong. Bonkim.(2012).Institutional monitoring and opportunistic earnings management” journal of corporate finance (8), 29-48.
- Chany, P. Jeter, D , Lews , C (1998). " use of quantitative Analysis of Finance and accounting vol, 6,pp 103-120.

- Chen, C. R. & Steiner, T. L. 1999. Managerial ownership and agency conflicts: A nonlinear simultaneous equation analysis of managerial ownership, risk taking, debt policy, and dividend policy. *The Financial Review*, 34: 119–136.
- Cheng, X., Gao, L., Lawrence, J., & Smith, D. 2011. CEO power and SEC prompted restatements. Working Paper, available at SSRN: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1790128 (accessed September 25, 2013).
- Cheng, X., Gao, L., Lawrence, J., & Smith, D. 2011. CEO power and SEC prompted restatements. Working Paper, available at SSRN: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1790128 (accessed September 25, 2013).
- Cherry, Alan Abraham.(2014).Testing the Effects of Social Accountig Information on Desisio Making And Attitudes A Laboratory Exprimnt. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of Doctor of philosophy (management). University of California-Los Angeles.
- Chidambaran, N. K., Kedia, S., & Prabhala, N. R. 2010. CEOdirector connections and corporate fraud. Working Paper, available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2023030> (accessed September 25, 2013).
- Chou, D.W., Gombola, M. & Liu, F.Y. (2006). Earnings management and stock performance of reverse leveraged buyouts. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 41, 407–437.
- Combs, J. G., Ketchen, D. J., Jr, Perryman, A. A., & Donahue, M. S. 2007. The moderating effect of CEO power on the board composition–firm performance relationship. *Journal of Management Studies*, 44: 1299–1323.
- Cotter, J., D. Stokes, and A. Wyatt, 1998, An analysis of factors influencing asset write-downs, *Accounting and Finance* 38, 157–180.
- Davidson, W. N., P. Jiraporn, Y. S. Kim, and C. Nemas, 2004, Earnings management following duality creating successions: ethnostatistics, impression management, agency theory, *Academy of Management Journal* 47, 267–275.
- DeFond, M. & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17, 145–176.
- Economics* 16, 150–180.
- Elliot, J., and W. Shaw, 1988, Write-offs as accounting procedures to manage perceptions, *Journal of Accounting Research* 26, 91–119. " *journal of accounting and economics* vol. 20. pp 255-295.
- Elliott, W. Brooke, Krische, D. Susan. Peecher, E. Mark.(2010). Expected Mispricing: The Joint Influence Of Accounting Transparency And Investor Base". *Journal of Accounting Research*, 48: 343-381.
- Evidence From Sox Section 404 Disclosures, *Accounting Review*, Vol, 82, 2007, pp.1255-1297
- Farrell, K. A., Yu, J., & Zhang, Y. 2013. What are the characteristics of firms that engage in earnings per share management through share repurchases? *Corporate Governance: An International Review*, 21: 334–350.

- Fernández, C. & Arrondo, R. 2005. Alternative internal controls as substitutes of the board of directors. *Corporate Governance: An International Review*, 13: 856–866.
- Francis, Olsson, P. Schipper, K. (2005). " the market pricing of accruals quality" *journal of accounting and economics*, vol. 39. pp 295-327
- Godfrey, J., P. Mather, and A. Ramsay, 2003, Earnings and impression management in financial reports: the case of CEO changes, *ABACUS* 39, 95–123
- Graham, J Harvey, C Rajgopal, S (2005). " The economic implication of corporate financial reporting "." *journal of accounting and economics* vol. 40. pp3-1-73.
- Green, W. H. (2003). *Econometric Analsis*. Upper Saddle River, NJ: prentice Hall, Inc.
- Guay, W (2008). "discussion of accounting discretion corporate governance and firm performance". *Contemporary accounting research*, Vol, 25. pp 407-413.
- Hammersley. Jacqueline S , Linda A. Myers, Catherine Shakespeare.(2014). *Market Reactions to the Disclosure of Internal Control Weaknesses and to the Characteristics of those Weaknesses under Section 302 of the Sarbanes Oxley Act of 2002*, *Review of Accounting Studies*.PP.1-42.
- Hashemi, S. A., and H. Rabiee, 2011." THE RELATION BETWEEN REAL EARNINGS MANAGEMENT AND ACCOUNTING EARNINGS MANAGEMENT: EVIDENCE FROM IRAN". *Business and Management Review*. Vol. 1(8). pp. 25 – 33.
- Healy, P., and J. Wahlen. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons* 13 (4): 36583-.
- Healy, P.M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of Accounting and Economics*, 7, 85–107.
- Henderson, B. C., Masli, A., Richardson, V. J., & Sanchez, J. M. 2010. Layoffs and CEO compensation: Does CEO power influence the relationship? *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 25: 673–707.
- Hess, David.(2011). *Regulation Corporate Social Performance- A New Look At Social Accounting. Auditing and Reporting*. *Business Ethics Quarterly*, Vol. 11, No. 2, pp. 307-330.
- Hoitash,U.,Hoitash,R.,& Johnstone. K.(2011). *Internal Control Material Weaknesses and CFO Compensation"*, Working paper. Madison: University of Wisconsin, NO 57,PP.1-31
- Holderness, C. G. & Sheehan, D. P. 1991. Monitoring an owner: The case of Turner Broadcasting. *Journal of Financial Economics*, 30: 325–346.
- Hu, A. & Kumar, P. 2004. Managerial entrenchment and payout policy. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 39: 759–790.
- Hu, A. & Kumar, P. 2004. Managerial entrenchment and payout policy. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 39:759–790.
- Jensen, M. & Murphy, K. 1990. Performance pay and topmanagement incentives. *Journal of Political Economy*, 98: 225– 264.
- Jensen, M. C. 1993. The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *Journal of Finance*, 48:831–880.
- Kaczmarek, S., Kimino, S., & Pye, A. 2012. Board task-related fault lines and firm performance: A decade of evidence. *Corporate Governance: An International Review*, 20: 337–351.

- Kaszink, Ron (1999). "On the Association Between Voluntary Disclosures and Earnings Management," *Journal of Accounting Research* (Spring 1999), pp.57-81.
- Koh, P. S.(2013).On the association between institutional ownership and aggressive corporate earning management in Australia. *The british accounting review*, 35: 105-128.
- Lee, Kuan Hui.(2011).The World Price of Liquidity Risk. *Journal of Financial Economics* 99 (136–161).
- Lee,Won Seok, Moon, Joonho.(2016).Determinants of CEO strategic risk-taking in the airline industry. *Tourism Management Perspectives*, Volume 18, April 2016, Pages 111–117.
- Lennox, C. 2005. Management ownership and audit firm size. *Contemporary Accounting Research*, 20: 205–227.
- Levitt, A. (2007). Standards deviation. *The Asian Wall Street Journal*.
- Libby and seybert(2009). " behavioral studies of the effect of Regulation on earning management and accounting choice". Available at: www.ssrn.com.
- Liu, Y. & Jiraporn, P. 2010. The effect of CEO power on bond ratings and yields. *Journal of Empirical Finance*, 17: 744–762.
- McNichols, M.F. and S. R. Stubben.(2008) Does earnings management affect firms investment decisions? *The Accounting Review*83(6): 1571-1603.
- Michaels, C. E. & Spector, D. E. 1982. Causes of employee turnover: A test of the Mobley, Griffeth, Hand and Meglino model. *Journal of Applied Psychology*, 67: 53–59.
- Miller, D. 1991. Stale in the saddle: CEO tenure and the match between organization and environment. *Management Science*, 37: 34–52.
- Moody's Investor Service 2004. Special comments: Section 404 Reports on internal control. New York: Moody's Investor Service.
- Moore, M., 1973, Management changes and discretionary accounting decisions, *Journal of Accounting*
- Murphy, K. 1986. Incentives, learning and compensation: A theoretical and empirical investigation of managerial labor contracts. *Rand Journal of Economics*, 17: 59–76.
- Ogneva M., K. R. Subramanya, K. Raghunandan, Internal Control Weakness and Cost of Equity:
- Ogneva, M., Subramanyam, K. R., & Raghunandan, K. 2007. Internal control weakness and cost of equity: Evidence from SOX Section 404 disclosures. *The Accounting Review*, 82: 1255–1298.
- Ogneva, M., Subramanyam, K. R., & Raghunandan, K. 2007. Internal control weakness and cost of equity: Evidence from SOX Section 404 disclosures. *The Accounting Review*, 82: 1255–1298.
- Pan, Y.,Wang,T.Y.,Weisbach,M.S.,2013.CEO Investment Cycles. Working Paper. University of Utah, University of Minnesota, Ohio State University.
- Pitcher, P., Chreim, S., & Kisfavl, V. 2000. CEO succession research: Methodological bridges over troubled waters. *Strategic Management Journal*, 21: 625–648.
- Poesche.(2013).Agile Manufacturing Strategy& Business Ethics,*Journal Of Business Ethics* 38,No.4.
- Pornsit,J., Gary A, M., Soon Suk, Y. & Young S, K. (2008), Is earnings management opportunistic or beneficial? An agency theory perspective, *International Review of Financial Analysis* 17 : 622–634.

- Pourciau, S., 1993, Earnings management and non-routine executive changes, *Journal of Accounting and*
- Prahalad, C. K. & Doz, Y. 2000. The CEO: A visible hand in wealth creation? *Journal of Applied Corporate Finance*, 13: 20–4.
- Research 11, 100–109.
- Robin, A , Wu. Q (2012). " Firm growth and the pricing of Discretionary Accruals".
- Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics* 42 (December): 335-370.
- Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*, 42, 335–370.
- Rubin, J. Z. & Brockner, J. 1975. Factors affecting entrapment in waiting situations: The Rosencrantz and Guildenstern effect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31: 1054–1063.
- Salas, J. M. 2010. Entrenchment, governance, and the stock price reaction to sudden executive deaths. *Journal of Banking & Finance*, 34: 656–666.
- Schipper, K. (1989). Commentary on earnings management. *Accounting Horizon* 3: 91-102.
- Shleifer, A. & Vishny, R. 1989. Management entrenchment: The case of manager-specific investments. *Journal of Financial Economics*, 25: 123–139.
- Skaife, H. A., Veenman, D., & Wangerin, D. 2013. Internal control over financial reporting and managerial rent extraction: Evidence from the profitability of insider trading. *Journal of Accounting and Economics*, 55: 91–110.
- Steers, R. M. 1977. Antecedents and outcomes of organizational commitment. *Administrative Science Quarterly*, 22: 46–56.
- Stevens, J. M., Beyer, J. M., & Trice, H. M. 1978. Assessing personal role, and organizational predictors of managerial commitment. *Academy of Management Journal*, 18: 74–81.
- Strong, J., and J. Meyer, 1987, Asset write-downs: managerial incentives and security returns, *Journal of Finance* 20, 643–66.
- Stulz, R. M. 1988. Managerial control of voting rights: Financing policies and the market for corporate control. *Journal of Financial Economics*, 20: 25–54.
- Teoh, S., Welch, I. and Wong, T. (1998a). Earnings management and the long run underperformance of seasoned equity offerings. *Journal of Financial Economics*, 50, 53–100.
- Thomas, R. S. 2004. Explaining the international CEO pay gap: Board capture or market driven? *Vanderbilt Law Review*, 57:1171–1267.
- Watts R. L and Zimmerman, J, L. (1986). " Positive Accounting theory". Englewood cliffs, NJ Prentice-Hall.
- Wells, P., 2002, Earnings management surrounding CEO changes, *Accounting and Finance* 42, 169–193.
- Williams, L. J. & Hazer, J. T. 1986. Antecedents and consequences of satisfaction and commitment in turnover models: Aanalysis using latent variable structural equation models. *Journal of Applied Psychology*, 71: 219–231.

Yazawa, Kenichi .(2010). Why Don't Japanese Companies Disclose Internal Control Weakness?: Evidence from J-SOX Mandated Audits. Aoyama Gakuin University, NO 32, PP.2-11